

September 2022

Visions demokratiska processer

Förbundsöte 2022

Visions demokratiska processer

Vision har sedan flera år haft ett tydligt fokus på att utveckla organisationens demokratiska processer. Att utveckla parlamentarismen, skapa fler och lättillgängliga former för inflytande och påverkan samt inkludera fler i dessa processer, är alla viktiga delar som tas upp i *Vision – en kraft för framtiden*.

Vid förbundsmötet 2018 behandlades rapporten "Utvecklad organisation för inflytande och engagemang" och sedan dess har Visions parlamentarism och arbetsformer utvecklats på olika vis. Insatser för att utveckla former för inflytande och påverkan har skett, vilket bidragit till nya insikter. I rapporten från 2018 fanns även ett förslag kring att genomföra förbundsmöten vart fjärde år, men förbundsmötet beslutade då att avvakta med det beslutet och gav den dåvarande förbundsstyrelsen i uppdrag att återkomma kring detta.

För att förvalta uppdraget kring att utveckla parlamentarismen presenterar här förbundsstyrelsen ett förslag som dels tar sin utgångspunkt i tidigare beslut, dels för in de senaste årens erfarenheter kring det utvecklingsarbete som skett inom området. Att utveckla former för att uppmuntra, kanalisera och tillvarata engagemang bland medlemmar och förtroendevalda ger Vision möjlighet utvecklas som organisation. För att kunna utvecklas i takt med tiden behöver dialogen kring inflytande och påverkan vara levande. För att fortsätta vara ett modernt och attraktivt fackförbund, som gör skillnad för medlemmarna, behöver Vision kontinuerligt se över arbetssätt och arbetsformer.

Att ytterligare förstärka arbetet med mer långsiktiga inriktningsdokument som manifesteras i och med införande av kongresser vart fjärde år, ska bidra till en ökad tydlighet i förbundet och skapa goda förutsättningar till implementering och uppföljning.

Förslagen som nu presenteras ska bidra till att förbundets demokratiska processer är utformade på ett tydligt sätt och ger kraft för att åstadkomma förändring på arbetsplatserna.

Förbundsstyrelsen föreslår förbundsmötet besluta

att godkänna förslagen till förändringar utifrån rapporten "Visions demokratiska processer"

Visions demokratiska processer

– transparens och tydliga strukturer

Meningen med föreningen

Förbundets idé och existensberättigande vilar på att vi är många och har kraft att samla oss för att påverka i olika frågor. Påverka för att förbättra medlemmarnas villkor i arbetslivet.

För att utveckla Vision som en framgångsrik organisation är en nyckel att kunna kanalisera medlemmars och förtroendevaldas engagemang. En annan viktig del är att de processer som leder fram till beslut har en stark legitimitet och upplevs som tydliga av såväl förtroendevalda som andra intresserade medlemmar och att besluten leder till reella resultat i arbetslivet.

Detta dokument handlar om beslutsfattande och inflytande i Vision. Förslagen ska bidra till att förbundets demokratiska processer är utformade på ett tydligt sätt och ger kraft för att åstadkomma förändring på arbetsplatserna.

Visions parlamentarism – en stödjande struktur

En levande föreningsdemokrati kan aldrig betraktas som klar, utan är en process under ständig utveckling där nya möjligheter för inflytande och transparens kontinuerligt ska prövas. För att våga pröva nya vägar krävs en stabil grund som säkerställer kontinuitet och trygghet. Det är därför angeläget att Visions parlamentariska processer är väl förankrade bland förtroendevalda och intresserade medlemmar.

Vision har sedan många år haft ett tydligt fokus på att utveckla organisationens demokratiska processer och de båda rapporterna "*Modern demokratisk organisation*" (2016) och "*Utvecklad organisation för inflytande och engagemang*" (2018) vilka beslutades av respektive förbundsmöten har varit viktiga steg på vägen. Från förbundsmötet 2020 finns, utöver hjärtefrågan kring fler engagerade, också målsättningen om att *utveckla formerna för inflytande* som ett fokusområde. Sedan besluten 2018 har Visions parlamentarism utvecklats. Insatser för att utveckla formerna för inflytande och påverkan har också skett, vilket bidragit till nya insikter.

Viktiga kännetecken och ställningstaganden vid utveckling av de demokratiska processerna

- ▶ **Transparens** – De demokratiska processerna ska vara transparenta för medlemmar och förtroendevalda. Förslag, dialoger och beslut ska kommuniceras på ett tydligt sätt.
- ▶ **Engagemang och inflytande** – Det ska vara enkelt att ha inflytande i Vision för de som vill. Förbundet ska präglas av en levande demokrati med stor delaktighet. Forum för inflytande ska främja engagemang, inkludering och handlingskraft på alla nivåer inom förbundet.
- ▶ **Dialog** – Vision tror på och vill uppmuntra till dialog som en metod för att tillsammans åstadkomma bättre lösningar och tydliga resultat för medlemmarna.
- ▶ **Resultat** – Forum för inflytande och våra arbetsformer ska vara utformade så att de understödjer och bidrar till resultat för att leda förbundet framåt och kunna utvecklas i takt med omvärlden.
- ▶ **Längre planeringshorisont för ökad handlingskraft** – Genom en längre planeringshorisont ökar tydligheten i förbundet. Vision slår fast en inriktning med ett fyraårigt perspektiv, vilket bidrar till en stabilitet och ökad tydlighet, vilket samtidigt ger förbundet förutsättningar att kunna vara mer flexibla och snabbfotade.

Att uppfattas som transparenta och uppmuntra till att kanalisera engagemang bidrar till bilden av en modern organisation. Visions idé är att åstadkomma förändring och förbättra medlemmars arbetsliv. Ökad facklig styrka för ökad handlingskraft är Visions övergripande mål. När beslut har fattats, ska dessa också leda till handling och resultat som gör skillnad för medlemmarna. Det är i detta sammanhang – att kunna åstadkomma reella resultat på arbetsplatserna – frågan om en längre planeringshorisont ska ses.

Vision ska genom valet av arbetsformer skapa möjligheter till inflytande och dialog för medlemmar och förtroendevalda.

Vision har en sedan länge etablerad mötesordning och följer god föreningssed som till stora delar regleras i stadgarna. Men precis som i alla föreningar utvecklas en praxis kring hur ord används och möten genomförs och att bära demokratin i en förening är allas ansvar. För att skapa goda förutsättningar för fler att kunna ta del av de demokratiska processerna, finns det skäl att värna och stärka kännedom och kompetens kring Visions föreningspraxis. Framför allt då en stor andel ombud är nya vid varje beslutstillfälle. En levande dialog och informationsinsatser som tydliggör hur Visions inflytande- och beslutsprocesser fungerar är därför angeläget.

Förbundsstyrelsen vill med dessa förslag dels skapa förutsättningar för att de demokratiska processerna understödjer Visions strävan att kunna åstadkomma resultat för medlemmarna, dels öka tydligheten och säkerställa att de som deltar vid möten är väl rustade för att kunna delta fullt ut. Vision verkar i en tradition av välförankrad representativ parlamentarism och det är också utifrån den grunden Vision ska bygga vidare.

Avslutningsvis är en ambition att förslagen nedan ska syfta till att öka engagemang hos de medlemmar som vill engagera sig, samtidigt som de parlamentariska formerna i sig ska upplevas trygga och transparenta för dem som tycker ett medlemskap i sig är alldeles tillräckligt. Visions strukturer och beslutsprocesser ska syfta till att stärka organisationen och nå gemensamma resultat.

Förslagen

- ▶ Tydliggör olympiaderna – inför kongresser vart fjärde år
- ▶ Förbundsråd mellan kongresser
- ▶ Årsmöten fasas ut
- ▶ Beräkning av mandat sker mer sällan
- ▶ Förmöten får en tydligare koppling till de nationella träffarna
- ▶ Ta vara på engagemang och marknadsför kanaler för påverkan

Tydliggör olympiaderna – inför kongresser vart fjärde år

För att stärka förutsättningarna för långsiktig planering och markera en förändring inför Vision nationella kongresser. Dessa äger rum vart fjärde år och ger organisationen en längre planeringshorisont för att genomföra de strategiska besluten om förbundets politik. Detta skapar bättre förutsättningar att nå resultat för medlemmarna.

Vid kongresserna dras förbundets inriktning för de kommande fyra åren upp och inkomna motioner hanteras. Vid kongresserna manifesteras de målsättningar som ska uppnås under perioden fram till nästa kongress. I fokus står Visions medlemslöfte och en kongress bör kunna peka ut och externt kommunicera vilka insatser Vision vill se för att förbättra villkoren i arbetslivet för Visions medlemmar.

Genom en lång planeringshorisont skapas möjlighet till ökad tydlighet i förbundet. Med ett inriktningsbeslut och en strategi som vi arbetar med i fyra år, får Vision goda förutsättningar till implementering och uppföljning. En längre planeringshorisont med tydligare mål bidrar också till stabilitet, vilket samtidigt skapar förutsättningar att kunna vara mer flexibla och snabbfotade. En ökad tydlighet stärker också Visions varumärke och ger alla förtroendevalda en känsla av att arbeta mot samma mål, vilket bidrar till vi-känslan i förbundet och att fler vill ställa frågan.

Vid kongressen sker val till förtroendeposter som ytterligare stärker bilden av kongressen som centrum för Visions politikutveckling och parlamentarism.

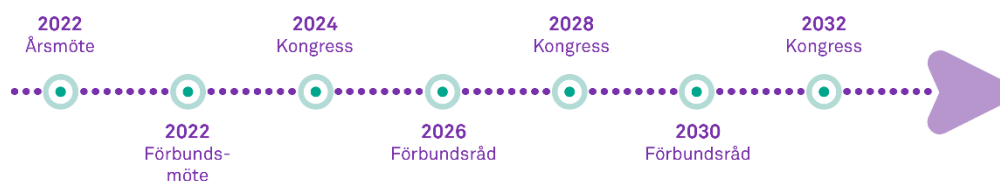
På kongresser sker också beslut kring vissa ekonomiska och administrativa frågor samt frågan om ansvarsfrihet för förbundsstyrelsens ledamöter.

Förbundsråd mellan kongresser

Efter halva kongressperioden genomförs förbundsråd på nationell nivå, vilka därmed också äger rum vart fjärde år. På dessa möten sker framför allt en avstämning av inriktningen och det blir ett tillfälle för dialog och förankring samt återkoppling och reflektion kring genomförd verksamhet. Det ska också vara möjligt att motionera. Vid förbundsråden finns möjlighet att diskutera förbundsinterna frågor i en större utsträckning än vid kongresserna. Förbundsråd kan också hantera eventuella fyllnadsval.

Förbundsråd ska fungera som en arena för kompetenspåfyllnad, nätverksbyggande och angelägna diskussioner. Organisationen ska säkerställa förutsättningar för tillgänglighet och god representation.

Utöver detta sker beslut kring vissa ekonomiska och administrativa frågor samt frågan om ansvarsfrihet för förbundsstyrelsens ledamöter.

Årsmöten fasas ut

I samband med besluten 2018 infördes nationella årsmöten i Vision för att hantera vissa ekonomiska och administrativa frågor. Årsmöten har genomförts digitalt varje år sedan 2019 och har varit lärande och utvecklande för organisationen. Från dessa kan vi bland annat ta med oss erfarenheter kring digitala möten som genomförts asynkront, vilka varit resurseffektiva och medfört en ökad tillgänglighet. Kunskaper vi kan ta med oss inför planering och genomförande av framtida möten.

Årsmöten var ursprungligen tänkta som en logisk konsekvens av förslaget att genomföra förbundsmöten vart fjärde år. I och med förslaget om att införa kongress vart fjärde år och däremellan förbundsråd innebär det att ett beslutande organ sammanträder minst vartannat år. Vid dessa tillfällen kan ekonomiska beslut och ansvarsfrihet för förbundsstyrelsens förvaltning hanteras på ett tillfredsställande vis på samma vis som skedde fram till och med 2018. Årsmöten ger i detta läge inget direkt mervärde och därmed försvinner behovet av dessa.

Beräkning av mandat sker mer sällan

Processen för mandatfördelning ses över i syfte att effektivisera och förenkla. Mandatberäkning sker vart annat år och genomförs inför kongresser och förbundsråd. Ombudrollen bör klargöras och ett tydligare ansvar för att delta och engagera sig vid de beslutande mötena bör ligga hos de förtroendevalda. Kansliorganisationen ska säkerställa information och goda förutsättningar för ombud. Att på ett tydligare vis beskriva vikten av deltagande vid beslutande möten är ett ansvar som både kansliorganisation och ledande förtroendevalda kan hjälpas åt med. Såväl förbundsstyrelse som ledamöter i samordningsgrupper kan engageras i processen att säkerställa en god representation vid beslutande möten.

När det gäller valda ombud till beslutande möten, har dessa mandat fram till nästa tillfälle och kan kallas in om det skulle uppstå behov av ett extra möte. Vision har tidigare till exempel kallat till extra förbundsmöten för att fastställa lönepolitiken eller att välja ny ordförande. Med tanke på de tekniska möjligheter som finns för att hantera frågor på distans, kan också andra frågor enkelt stämmas av med valda ombud under mellantiden om behov uppstår.

Förmöten får en tydligare koppling till de nationella träffarna

Förmöten syftar till att skapa goda förutsättningar för de som ska delta som ombud på kongresser och förbundsråd. Såväl antal möten som formerna för dessa kan variera och det geografiska perspektivet är i sammanhanget underordnat. Det som står i centrum är möjligheterna för ombud att känna sig väl orienterade och förberedda. Förmöten ska ha fokus på dialog kring motioner och strategiska förslag. Vision bör kunna erbjuda olika möjligheter för deltagande där ombud kan välja det som passar dem bäst.

Deltagande vid förmöten är obligatoriskt för att sedan på ett bra vis kunna delta på kongress eller förbundsråd.

Förberedande digitala möten kring de parlamentariska processerna och ett strukturerat mentorskap införs och erbjuds samtliga ombud för att skapa trygghet i ombudsrollen. Det arrangeras också förberedande möten kopplat till större förslag.

Ta vara på engagemang och marknadsför kanaler för påverkan

Att på olika sätt kanalisera medlemmars och förtroendevaldas engagemang är en viktig framgångsfaktor för Vision. Att alla från rutinerade förtroendevalda, nyvalda ombud eller enskilda medlemmar kan ha ett inflytande är en styrka som ska tas tillvara. Det kan ske på olika vis och det finns goda skäl att dels vårda och vidareutveckla redan tidigare etablerade arenor och arbetssätt, dels att i dessa sammanhang också dra nytta av de möjligheter som tekniken kan erbjuda.

Enligt stadgarna är förbundsstyrelsens uppgift att leda och offensivt utveckla hela förbundets verksamhet. Det är ett strategiskt arbete med ett nationellt perspektiv och inom ramen för detta är det angeläget att styrelsen också skapar förutsättningar för att pröva och utvärdera olika metoder för att kunna nå olika målgrupper.

Vision ska vara en transparent organisation kopplat till olika beslut och dess genomförande. Återkoppling, tydlighet och dialog kring vad som blev beslutat och hur det har verkställts blir än viktigare. Medlemmar och förtroendevalda kunna förvänta sig resultat som avspeglar besluten. På Visions hemsida ska det finnas en tydlig återkoppling med fokus på insatser kring ökad handlingskraft för medlemmarnas bästa. Medlemsnyttan ska stå i fokus och tydliggöras.

Förbundsstyrelsens mål är att vara öppen och tillgänglig för förtroendevalda och arbeta för en utvecklad dialog. Information om vad som händer i förbundsstyrelsen ska finnas tillgänglig för

avdelningar och klubbar. Förbundsstyrelsen ska förstärka arbetet i att vara synliga och tillgängliga i interna och externa kanaler och är också aktiva i olika referensgrupper, nätverk och samarbetsorgan.

Vision har, utöver kongresser och förbundsråd, också flera befintliga arenor där det finns möjlighet att dels diskutera hur vi ska utveckla verksamheten för att nå uppsatta mål, dels kunna fungera som temperaturmätare för att stämma av olika frågor. I detta sammanhang är samordningsgrupperna en sådan arena, men det finns också fler tillfällen där dialoger kan föras, exempelvis vid avtalsforum, tematräffar, sociala medier, i olika nätverk, referensgrupper och vid verksamhetsplaneringsdialoger, se bilaga 1 nedan.

Förbundsstyrelsen föreslår förbundsmötet besluta¹

att godkänna förslagen till förändringar utifrån rapporten "Visions demokratiska processer"

Detta innebär att Vision ersätter förbundsmötet med kongresser respektive förbundsråd i enlighet med rapporten och att 2024 blir första tillfället för genomförande av kongress samt att 2026 blir första tillfället för genomförande av förbundsråd. Vision kommer därmed komma avskaffa nationella årsmöten, vilka idag regleras i Visions stadgar § 4 Årsmötet.

I övrigt får förbundsstyrelsen i uppdrag att utveckla verksamhet i enlighet med rapportens övriga förslag samt att stadgarna revideras i enlighet med ovanstående beslut.

¹ Ursprunglig skrivning har ändrats då texten tidigare felaktigt formulerats som att-satser. För mer info om ändringen se [länk](#).

Bilaga 1

Arenor för dialog, påverkan och inflytande

Stöd för verksamhetsplanering

Ett sätt att ta vara på och kanalisera engagemang är att kansliorganisationen kan erbjuda ett tydligt stöd till förtroendevalda vid verksamhetsplanering och då också underlätta för samarbeten över avdelningsgränser. Stödet ska fokusera på resultat och handlingskraft inom de frågor som förbundet/kongressen fastställt. Att till exempel kunna samordna insatser inom ett specifikt område/fråga på alla nivåer, är viktigt för att stärka Visions samlade handlingskraft. Stöd för verksamhetsplanering ska erbjudas utifrån avdelningens/klubbens förutsättningar. Utifrån nationellt beslutade inriktningsdokument kan också avdelningar och klubbar stödjas i en lokal planering med ett mer långsiktigt perspektiv.

Avtalsforum

Avtalsforum är i Vision en stadgereglerad arena som syftar till att ge representanter för medlemmar inom olika avtalsområden och branscher en möjlighet att diskutera frågor av gemensamt intresse. På forum står dialogen i centrum och här förs dels diskussioner om målsättningar och yrkanden inför avtalsförhandlingar på respektive område, dels diskussioner kring angelägna frågeställningar som dyker upp under avtalsperioderna. Formerna för olika avtalsforum varierar beroende på förutsättningarna, men normalt sker varje verksamhetsår ett forum per avtalsområde. HÖK-forum (Visions största avtalsområde) genomförs två gånger per verksamhetsår inom Visions olika regionala områden och vid dessa deltar upp till 800 förtroendevalda.

Tematräffar

Tematräffar ska fortsätta förtydligas som ett dialogbaserat inflytandeforum där vi når brett och vars resultat i högre omfattning ligger till grund för Visions kommunikation och opinionsbildning. Tematräffarna handlar om att kanalisera idéer och synpunkter för att kunna åstadkomma förändring. Tematräffarna är en form där Vision också har goda möjlighet att nå många medlemmar utan förtroendeuppdrag.

Frekvensen av såväl tematräffar som andra aktiviteter kommer att variera över åren utifrån behov och utifrån vilka andra aktiviteter som äger rum. Återkoppling till organisationen utifrån genomförda tematräffar kan utvecklas ytterligare.

Avtalsgrupper och andra referensgrupper

Inför avtalstecknande finns det vanligen avtalsgrupper inom olika avtalsområden som fungerar som rådgivande till förbundsstyrelsen. Men det finns också andra referensgrupper som träffas på olika vis. Genom användandet av digitala verktyg skapas goda förutsättningar för dialog med olika referensgrupper inom olika ämnesområden. Det kan handla om dialog kring alltifrån specifika yrkesfrågor till övergripande förbundsfrågor och ha olika tidsperspektiv. Gemensamt för olika referensgrupper är att ta vara på engagemang och kunskap hos medlemmar och förtroendevalda.

Nätverk

Inom Vision finns olika nätverk där förtroendevalda med gemensamma referenspunkter och stort engagemang som regelbundet träffas och diskuterar angelägna frågor. Hos nätverken finns stor kännedom och erfarenhet och de kan bidra med viktiga perspektiv i en dialog.

Sociala medier

Visions närvaro på sociala medier blir allt viktigare i och med att det är kanaler som används av medlemmar och förtroendevalda. Det handlar både om att sociala medier fungerar som ett

viktigt skyltfönster för Vision, men framför allt är det viktiga arenor för dialog med och mellan medlemmar och förtroendevalda. Sociala medier kan också användas för att medlemmar ska få inflytande i en viss fråga. Att också förbundsstyrelsen finns tillgänglig på de plattformar där förtroendevalda och medlemmar är därför viktigt och ytterligare ett sätt för intresserade att följa styrelsens arbete.